

Nieuwsbrief

Datum: December 2021

Nummer: Nr 4 Jaargang 5

Hoe minder we kunnen doen, hoe sneller lijkt de tijd te gaan. Dit is alweer de laatste Nieuwsbrief van 2021. Graag hadden we een impressie gegeven van de bijeenkomst met Wouter Vos. Helaas, 2 december hebben we moeten afgelasten. In deze nieuwsbrief wel nieuwe artikelen, uitbreiding van de zoekfunctie op de site, een oproep om mee te doen aan een onderzoek en dank aan Historisch Genootschap Waddinxveen.

1. Nieuwe Artikelen

Er staat weer wat nieuws te lezen op de Artikelenpagina. Een uitstekend artikel over het verdwenen 13^e eeuws kasteel Alkemade dat niet het laatmiddeleeuwse slot Alkemade is. Maar waar lag het dan? Het tweede artikel is een reactie op een eerder verschenen artikel en gaat over jaar waarin drie weteringen gegraven zijn. Was het wel 1202?

Waar is kasteel Alkemade gebleven?

Anders dan de titel van het artikel mogelijk doet vermoeden gaat deze zoektocht niet om het laatmiddeleeuws kasteel of slot Alkemade, waarvan de exacte locatie bekend is, maar om een iets noordelijker gelegen 13^e eeuwse voorganger.

In het begin van de 13e eeuw vernemen we al van een *Dirk van Alkemade*, waarbij de oorspronkelijke veldnaam dus al over is gegaan op het geslacht van die naam. Waar deze Dirk woonde is niet bekend. Het oorspronkelijke

Afb. 1 Op zoek naar een kasteel?

ambacht Alkemade ontstond pas in de eerste helft van de 14e eeuw, een naam die later overging naar de – inmiddels verdwenen - gemeente Alkemade. Naar dit Alkemade is Dirk dus niet vernoemd, maar is juist het tegenovergestelde het geval en is het oorspronkelijke ambacht ooit naar het geslacht Van Alkemade vernoemd. Dirk zelf had bezittingen in Noordwijk waar het ontginningsblok onder de Duindam al vroeg in de geschiedenis *Alkemade* werd genoemd, en hier zou dus een link gelegd kunnen worden. Fannée en Van Noort nemen u mee op hun zoektocht naar de [Burcht van Oud Alkemade](#) in het Oosteinde van Warmond.

www.rijnlandgeschiedenis.nl

Stichting Historische Publicaties Holland-Rijnland is een erkende culturele ANBI.

Volg ons op Facebook

Pagina 1 van 6

Nog eens de Heimanswetering

Afb. 2 Kaart van Zuid-Holland van Pieter Bruynsen, landmeter, getekend in 1531.

[In welk jaar werden de Heimanswetering, de Woudwetering en de Goog gegraven?](#)

In dit nieuwe artikel op de site reageert *Pim Laarmans* op het artikel [De Heimanswetering en het Utrechts-Hollandse vredesverdrag van 1202](#) van *Piet van der Plas* over hetzelfde onderwerp. Het jaartal 1202 genoemd voor het graven van de drie weteringen. Van der Plas had zo zijn twijfels over een aantal aannames. *Pim Laarmans* gaat daar in het nieuwe artikel op in en geeft ook zijn eigen mening weer.

2. Nog meer nieuwe artikelen

Op de valreep nog twee nieuwe artikelen.

Bentheim

De bewoners van Schloss Bentheim gelegen in Twente, waren nauw verwant aan de Hollandse graven en de familie van Teylingen, die op het slot Teylingen woonde. Hoe

Afb. 3 Impressie van de ringmuur en donjon vanaf de Mottigervaart. Foto INTO business Duinen Bollenstreek 2014.

dat kwam leest u in het artikel [Willem Van Teylingen X Agniese Van Bentheim](#) geschreven door onze redacteur *Aad van der Geest*.

Monet en Knorrenburg

Het tweede artikel [Boerderij Knorrenburg en Claude Monet](#) is een reconstructie van de exacte plek waar de schilder Claude Monet in 1886 stond toen hij in Sassenheim de bollenvelden schilderde. Dit artikel is geschreven door *Gijs Overvliet* samen met *Aad van der Geest*.

Afb. 4 Afb. 2. Claude Monet, Bloembollenvelden bij Sassenheim, 1886. (Particuliere collectie

3. Zoekfunctie op de website uitgebreid

Aanvankelijk zocht de zoekfunctie op de homepage alleen in Nieuws en Agenda. Daarnaast is er een aparte zoekfunctie op de pagina Artikelen die in de documenten op de Artikelenbank zoekt. Nu zoekt de zoekfunctie op de homepage ook op de Artikelenbank. Als resultaat verschijnen de aantallen vermeldingen van het zoekwoord in Agenda, Nieuws en Artikelen. Doorklikken naar één van deze categorieën geeft een overzicht van de vermeldingen en kan weer worden doorgeklikt naar het item zelf.

Met de zoekfunctie op de Artikelenbank kan uiteraard nog op steeds in de artikelen zelf gezocht worden. Daar geeft het resultaat de pagina's aan waarop het zoekwoord voorkomt.

4. En weer is de bijeenkomst geannuleerd

We raken eraan gewend. Ook de bijeenkomst van 2 december voor de verenigingen en stichtingen uit Rijnland ging niet door. Er was een zaal, er was een spreker en er waren genoeg aanmeldingen. Maar helaas. Gelukkig wil archeoloog Wouter Vos als het weer kan, ook de volgende keer komen praten over de Romeinse opgravingen Bij het organiseren van deze bijeenkomst hebben we veel steun gehad van Vereniging Oud Valkenburg. Met name *Jaap Dubbeldam* was onvermoeibaar in het meedenken en regelen hoe we de volgende beperking konden inbouwen. Tot het niet meer lukte. Jaap, bedankt.

Afb. 5 Wouter Vos

5. **Onderzoek naar Rijnlandse dorpen tussen 1880-1815.** (Doet u mee?)

In de eerste week van november is de Week van de Leidse Geschiedenis gehouden met daarin een symposium over *Leiden tussen Patriotten en Koninkrijk. Politiek, cultuur en beeldvorming*.

Edward Sodderland hield op dit symposium een lezing over de Bataafse omwenteling in Leiderdorp op basis van enkele eerder gepubliceerde artikelen.

Het archiefonderzoek naar Leiderdorp gaf al enig inzicht in de contacten die er met de dorpen in de regio waren. Zo initieerde Leiderdorp in 1795 een reeks vergaderingen met 24 dorpen van Rijnland om te beraadslagen over 'hoe te handelen' met alle plotselinge veranderingen. Dit zette hem aan het denken over vervolgonderzoek naar deze turbulente periode in het baljuwschap Rijnland, dat in ieder dorp zijn eigen dynamiek liet zien. Daarnaast wil Sodderland onderzoek doen en daarover heeft hij een aantal vragen aan u, de lezer. Zie daarvoor verderop in deze Nieuwsbrief

Afb. 6 Omslag vlugschrift

6. **Twee enquêtes**

Wij willen graag weten wat de bezoekers van de website van de site vinden. Wij willen ook graag weten wat de historische verenigingen en stichtingen van Rijnlandse Geschiedenis verwachten en in hoeverre wij aan die verwachtingen voldoen. En wij hebben ook een aantal vragen aan de verenigingen en stichtingen

Daarom komen er in de komende maanden twee enquêtes. De enquête gericht op de bezoekers van de website komt als eerste. Deze kan op de site ingevuld worden. Wat later komt via de mail de enquête gericht op de verenigingen en stichtingen. Deze enquête komt via de mail naar de ontvangers van de Nieuwsbrief toe.

7. **Attenderen werkt**

Sinds enige tijd sturen we per mail een attendering naar de contactpersonen bij de verenigingen wanneer er nieuwe artikelen zijn geplaatst. Ook op onze Facebookpagina doen we dat. Het blijkt dat in de dagen na de email attenderingen en aandacht op Facebook het lezen van het betreffende artikel aanzienlijk toeneemt. Als het bericht op Facebook wordt gedeeld is het effecten nog een stuk groter. Kortom, mocht u een Facebookvolger van Rijnlandse Geschiedenis zijn, dan doet u ons een groot plezier door berichten te delen.

8. Onderzoek naar Rijnlandse dorpen tijdens de revolutiejaren 1780-1815 (De vragen)

In de afgelopen decennia is er veel onderzoek gedaan naar de revolutiejaren in de steden maar veel minder naar die van de dorpen op het platteland. Hierin is een flinke inhaalslag te maken voor lokaal historisch onderzoek. Tussen dorpen bestonden grote verschillen waar in veel gevallen onvoldoende over bekend is. Over ieder dorp zijn veel vragen te stellen.

Hoe groot was het lokale patriotse enthousiasme en hoe pakte dat uit voor de onderlinge verhoudingen. Hoe werd er omgegaan met de toename van politieke zeggenschap, de verzelfstandiging van de ambachten, het kiezen van afgevaardigden naar het Volk van Holland (Staten van Holland) en de Nationale Vergadering (en zijn opvolgers). De Bataafse Revolutie was het startsein voor ongekende hervormingen die nog jaren zouden voortduren. Wat is er in deze periode op te merken aan verandering en continuïteit. Veel vragen waarop nog lang niet alle antwoorden zijn gegeven.

Edward Sodderland heeft hierover een aantal vragen aan de vele verenigingen die van het platform Rijnland Geschiedenis gebruik maken:

- Wat is er per ambacht al onderzocht en/of geschreven over deze periode.
- Wie is geïnteresseerd om onderzoek te gaan doen naar het eigen ambacht en daar een artikel over te schrijven.
- Een vervolg ligt voor de hand, namelijk een vergelijkend onderzoek van alle lokale studies. Wie weet kan hier nog eens een publicatie uit volgen.

Reacties graag naar Edward Sodderland, ew.sodderland@casema.nl
Tel. 06-25181095

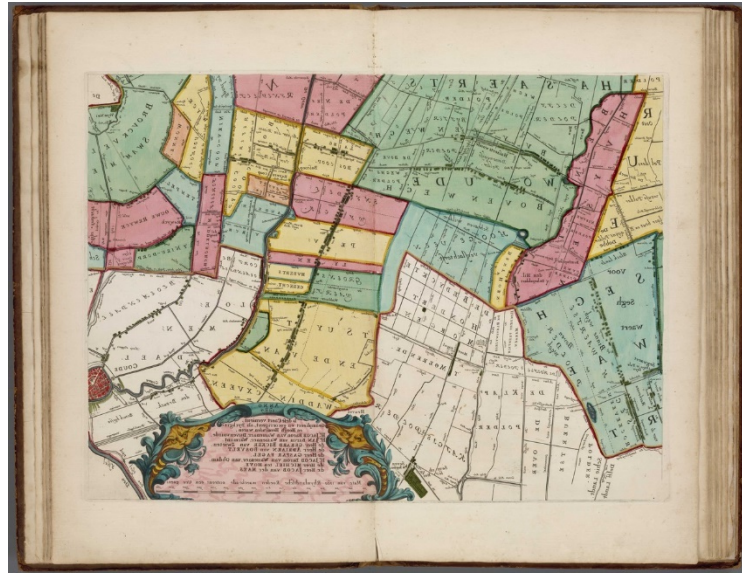
9. En verder

- Kijk eens op de site van *Erfgoedhuis Zuid-Holland*. Daar vindt u interessante cursussen en nieuwsbrieven. Iedereen die actief is in een historische vereniging vindt er wel iets van zijn gading
- De meeste lokale *musea* zijn open maar met de nodige beperkingen. Voor u gaat, kijk eerst eens op de website van het betreffende museum

- Via de website bereikte ons een vraag of de naam *Arckel* in de buurt van Waddinxveen op een kaart van het Hoogheemraadschap uit 1687 verwant is aan het geslacht *Van Arkel* uit Gorinchem. Het Hoogheemraadschap had het antwoord niet, *Bart Wiekart* van het Historisch Genootschap Waddinxveen uiteindelijk wel. Hij heeft er veel werk van gemaakt tot en met duiken in de archieven aan toe en het antwoord luidt dat er geen verwantschap is.

Afb. 7 Kaart Hoogheemraadschap Rijnland 1687

10. Nieuwsbrief

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar, met de zomer als rusttijd. Mocht er aanleiding toe zijn dan komt er een extra nieuwsbrief. Berichten voor de regio zullen als vanouds digitaal via e-mail verstuurd worden.

De Nieuwsbrief Rijnlandse Geschiedenis is voor de aangesloten verenigingen, stichtingen, instellingen en geïnteresseerden. Heeft u suggesties voor de inhoud of wilt u de nieuwsbrief rechtstreeks – persoonlijk – ontvangen (daarmee verleent u toestemming tot het registreren van de nodige gegevens) mail dan naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl.

Wilt u de Nieuwsbrief niet meer ontvangen, dan is een retourmail naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl voldoende.

